

УДК 634.0.61

СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

С.В. ШОВКУН¹, В.П. КРЮЧОК¹, О.М. ФІЛЕНКО^{2*}

¹ *магістрант кафедри ХТПЕ, НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА*

² *доцент кафедри ХТПЕ, канд. техн. наук, НТУ «ХПІ», Харків, УКРАЇНА*

^{*} *email: olesya.n.filenko@gmail.com*

Еколого-економічна криза, яка склалася в країні, має ряд негативних наслідків для навколишнього середовища, здоров'я населення та розвитку країни в цілому. Особливо важливими питаннями щодо впровадження Стратегії національної екологічної політики України до 2020 року є проблеми нераціонального природокористування, застарілих технологій виробництва та очистки, забруднення довкілля та недовершеної системи екологічного управління підприємствами [1].

Важливою складовою сталого та екологічного безпечного розвитку в Україні є екологічний менеджмент.

Екологічний менеджмент – складна міждисциплінарна наука, метою якої є знаходження шляхів забезпечення найбільш конкурентоспроможних рішень, прийнятих в області керування природоохоронною діяльністю.

Нормативно-правовою базою системи екологічного менеджменту в Україні є Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища", прийнятий в 1991 році, а також інші законодавчо-правові акти [2]. Виконання стратегії сталого та екологічно безпечного розвитку в Україні передбачає насамперед гармонізацію національного законодавства з нормами Європейського товариства (серії ISO 14000) та міжнародного права, в тому числі, з екологічного менеджменту та аудиту.

Досвід останніх років вказує на підвищення популярності запровадження системи екологічного менеджменту серед підприємств, особливо тих, що зацікавленні в поширенні своєї продукції на європейських ринках [3]. Поштовхом до реалізації СЕМ серед багатьох українських компаній стало закриття ринку Європейського союзу для виробників, які не мають сертифікацію ISO 14000. Наближення екологічних норм, вимог та правил до законодавчої бази Європейського Союзу забезпечить вирішення глобальних та стратегічних завдань системи екологічного контролю в Україні.

Основні питання, які необхідно вирішити:

– створити при підтримці вищих рівнів (зокрема, Держкомпідприємництва України) організаційні структури для регулювання та економічного стимулювання виробництва товарів (робіт, послуг) екологічного профілю. У зв'язку з цим в роботі обґрунтовано доцільність і сценарій своєчасної підготовки нормативно-методичної документації, яка б регламентувала діяльність цих структур;

- здійснити впровадження, регулювання та стимулювання екологічного підприємництва та екологічного аудиту
- посилити механізм сприяння владними структурами режиму протекціонізму в організації виробництва обладнання для малих підприємств екологічного профілю, всебічно стимулювати створення ринку екологічних послуг, підтримку малого і середнього бізнесу, що розвивається в цій сфері;
- сформувати організаційно-регулюючі засади розвитку системи екоаудиту, ліцензування цього роду діяльності, сертифікації та акредитації суб'єктів підприємництва, що виробляють товари (роботи, послуги) екологічної спрямованості.

Отже, впровадження міжнародних стандартів, що містять вимоги до системи екологічного управління, охорони навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів та якості товарів та послуг надасть переваги підприємствам у підвищенні іміджу та конкурентноспроможності серед споживачів та спільноти (в тому числі міжнародної), економії ресурсів та енергії, зниженні витрат на утилізацію відходів, покращенні системи адміністративного управління підприємством.

Розробка підсистеми стандартизації та сертифікації у сфері екологічної безпеки, затвердження екологічних вимог до продукції, а також гармонізування національних стандартів зі стандартами і норми ЄС та міжнародними стандартами серій ISO 14000, ISO 19000 з удосконаленням контролю з боку держави за використанням екологічних маркувань, особливо щодо вмісту генетично модифікованих організмів дасть значний поштовх в провадженні СЕМ. Надалі, на рівні держави, пріоритетом розвитку цього інструменту є розроблення та впровадження системи державної підтримки вітчизняного товаровиробника продукції з поліпшеними екологічними характеристиками відповідно до законодавчо встановлених вимог, а також вдосконалення методів та систем державного обліку і статистичної звітності у сфері охорони навколишнього природного середовища [1].

Таким чином наступні кроки стимулюють змогу успішно виконувати Стратегію національної екологічної політики України на період до 2020 року, а також виводять вітчизняні підприємства на міжнародний ринок, тим самим підіймаючи імідж нашої держави.

Список літератури:

1. Міністерство екології та природних ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/about/strategy>.
2. Подлужная, Н.А. Особенности применения толлинговых схем на промышленных предприятиях / Н.А. Подлужная, Ю.В. Жаворонкова // Социально-экономические аспекты промышленной политики: Актуальные проблемы управления человеческими ресурсами и маркетинга в контексте стратегии развития Украины: Сб. науч. тр. В 3 т. -3 том/ ИЭП НАН Украины. – Донецк, 2007. – С. 111-118.
3. Міжнародна організація зі стандартизації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.iso.org/iso/ru/>.